

سوال

آيا زن مي‌تواند در خانه‌اش اعتكاف كند؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

علما بر اين اتفاق نظر دارند كه اعتكاف مرد صحيح نيست مگر در مسجد، زيرا الله تعالى مي‌فرمايد:

وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ [سورة بقره: ۱۸۷]

(و در حالي كه در مساجد به اعتكاف نشسته‌ايد با آنان (زنان خود) نزديكي نكنيد).

نگا: «المغنى» (۴/ ۴۶۱).

اما بنا بر مذهب جمهور علما، زنان نيز مانند مردان هستند و اعتكافشان تنها در مسجد صحيح است، به دليل همان آيه پيشين:

وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ [سورة بقره: ۱۸۷]

(و در حالي كه در مساجد به اعتكاف نشسته‌ايد با آنان (زنان خود) نزديكي نكنيد).

همچنين براي آنكه همسران پيامبر - صلى الله عليه وسلم - از ايشان براي اعتكاف در مسجد اجازه خواستند پس ايشان به آنان اجازه داد و آنان پس از وفات پيامبر - صلى الله عليه وسلم - در مسجد اعتكاف مي‌كردند.

حال آنكه اگر اعتكاف زن در خانه‌اش درست بود پيامبر - صلى الله عليه وسلم - آنان را به اين كار ارشاد مي‌نمود زيرا مستور ماندن زن در خانه‌اش بهتر از خارج شدن او به مسجد است.

برخي از علما نيز بر اين راي هستند كه اعتكاف زن در مسجد خانه‌اش يعني جايي كه در خانه خود آن را به عنوان محل نمازش در نظر گرفته درست است.

اما جمهور علما مانع از این شده می‌گویند: مسجد خانه‌اش را مجازاً مسجد نامیده‌اند اما در حقیقت مسجد نیست بنابراین احکام مسجد را نمی‌گیرد، در نتیجه شخص جُنُب یا حائض می‌تواند وارد آن شود.

نگا: «المغنی» (۴/ ۴۶۴).

نووی - رحمه الله - در «المجموع» (۶/ ۵۰۵) می‌گوید:

«اعتکاف برای مرد و زن درست نیست مگر در مسجد، و در مسجدِ خانۀ زن یا مسجد خانۀ مرد که محل خلوت کردن [برای عبادت] است و برای نماز آماده شده، درست نیست».

از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - در مجموعه فتاوی‌ای ایشان (۲۰/ ۲۶۴) پرسیده شد:

زن اگر بخواهد اعتکاف کند باید در کجا به اعتکاف بنشیند؟

پاسخ:

«زن اگر قصد اعتکاف داشت در صورت نبودن محذور شرعی در مسجد به اعتکاف می‌نشیند و اگر محذور شرعی وجود داشت اعتکاف نمی‌کند».

و در «الموسوعة الفقهية» (۵/ ۲۱۲) آمده است:

«در بارۀ محل اعتکاف زن اختلاف کرده‌اند؛ جمهور بر این رای است که زن نیز مانند مرد است و اعتکافش تنها در مسجد درست است، بر این اساس اعتکاف او در مسجدِ خانه‌اش درست نیست، زیرا از ابن عباس - رضی الله عنهما - روایت شده که در بارۀ زنی از او پرسیدند که نذر کرده تا در مسجد خانه‌اش به اعتکاف بنشیند. ایشان فرمودند: بدعت است، و منفورترین اعمال به نزد الله بدعت‌هاست، و اعتکاف درست نیست مگر در مسجدی که در آن نماز برگزار می‌شود. و از آنجایی که مسجدِ خانه نه در حقیقت و نه در حکم، مسجد نیست بنابراین جایز است که آن را [با کاری دیگر] تغییر [کاربری] داد و شخص جُنُب می‌تواند در آن بخواهد و اگر چنین کاری (یعنی به اعتکاف نشستن در خانه) جایز بود مادران مؤمنان - رضی الله عنهن - ولو برای یک بار انجامش می‌دادند تا جایز بودن آن را نشان دهند».